

# Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/dla-mediow/komunikaty/184852,TEKSTAUDIO-40-rocznica-smierci-Grzegorza-Przemyka.html>  
20.04.2024, 13:32

## **[TEKST+AUDIO] 40. rocznica śmierci Grzegorza Przemyka**

**14 maja 1983 r., w szpitalu w Warszawie, w wyniku ciężkich obrażeń narządów jamy brzusznej, zmarł Grzegorz Przemyk, syn opozycyjnej działaczki i poetki Barbary Sadowskiej. Trzy dni później obchodziłby swoje 19. urodziny.**





dn.14.V.1988r.  
zmarł tragicznie  
s.żp.



**GRZEGORZ PRZEMYK**  
maturzysta z XVII L. Q. im. A.F. Modrzewskiego  
msza św odprawiona będzie dn. 19.05.83 r.  
W KOŚCIELE ŚW. ST. KOSTKI - GODZ. 13<sup>30</sup>  
-ODPROWADZENIE NA CMENTARZ POWĄŻKOWSKI.  
PRZYJACIELE

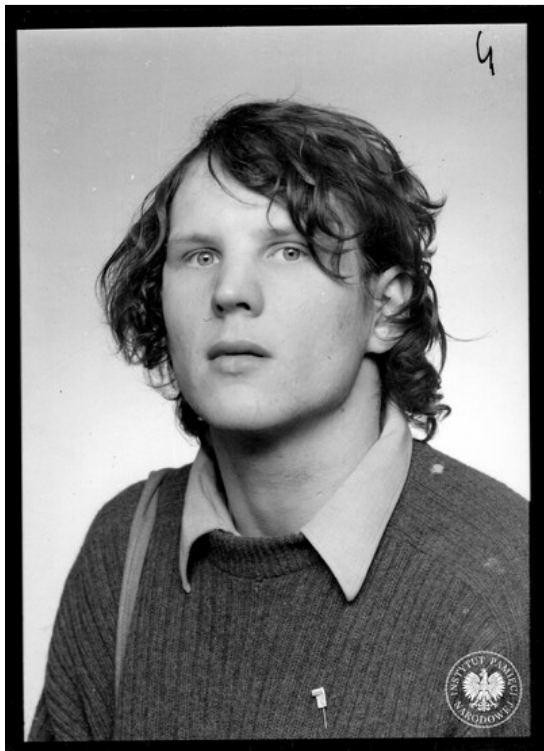
1

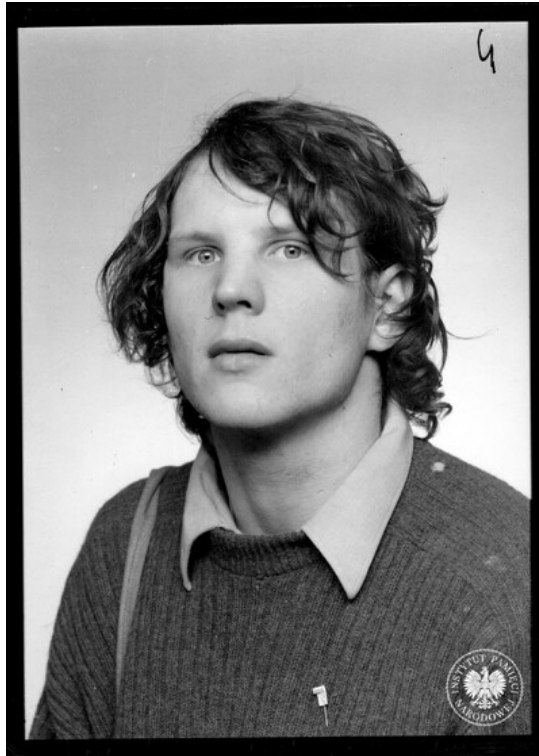
dn.14.V.1988r.  
zmarł tragicznie  
s.żp.



**GRZEGORZ PRZEMYK**  
maturzysta z XVII L. Q. im. A.F. Modrzewskiego  
msza św odprawiona będzie dn. 19.05.83 r.  
W KOŚCIELE ŚW. ST. KOSTKI - GODZ. 13<sup>30</sup>  
-ODPROWADZENIE NA CMENTARZ POWĄŻKOWSKI.  
PRZYJACIELE

1





Dr Grzegorz Majchrzak z Biura Badań Historycznych IPN wskazuje:

*Grzegorz Przymyk był jedną z kilkudziesięciu ofiar szerokorozumianego stanu wojennego. Jego przypadek jest jednak szczególnie z kilku powodów. Po pierwsze jego matce, Barbarze Sadowskiej, poetce związanej z opozycją i działaczce Komitetu Prymasowskiego grożono kilkakrotnie tym, że syna coś złego może spotkać. Po drugie tak naprawdę **Grzegorz Przymyk został zakatowany przez funkcjonariuszy milicji** na komisariacie na Jezuickiej w Warszawie przy swoich kolegach. Jeden z jego kolegów Cezary Filozof, był naocznym świadkiem bicia, więc sprawę nie dało się całkowicie ukryć.*

## **Przebieg wydarzeń**

Po południu 12 maja 1983 r. Grzegorz Przymyk, uczeń XVII Liceum Ogólnokształcącego im. Andrzeja Frycza-Modrzewskiego, świętował wraz z kolegami Cezarym Filozofem i Jakubem Kotańskim zdaną maturę. Grupa kolegów przyciągnęła uwagę załogi stojącego przy placu Zamkowym radiowozu i funkcjonariuszy ZOMO. Dwaj z nich wylegitymowali młodzież. Przymyk nie miał przy sobie dowodu osobistego. Zomowcy zażądali więc, aby pojechał z nimi na pobliski komisariat. **Okolo 17.30 Przymyk wraz z Cezarym Filozofem znaleźli się w komisariacie przy ul. Jezuickiej 1/3.** Obaj zostali pobici przez funkcjonariuszy. Najbardziej ucierpiał Przymyk, który został kilkakrotnie uderzony silnie w brzuch. **Bijcie tak, żeby nie było śladów!** - krzyczał Arkadiusz Denkiewicz, dyżurny komisariatu,

do swoich kolegów milicjantów. Krzyki katowanego Przemyska były słyszane na zewnątrz komisariatu.

Około godziny 18.00 przed komisariat dojechała wezwana przez milicjantów karetka pogotowia, którą przewieziono pobitego maturzystę do przychodni na Hożej. Na miejscu stan Przemyska pogorszył się na tyle, że nie był w stanie samodzielnie iść. W przychodni pojawiła się również matka pobitego. Widząc, że nie ma żadnych widocznych obrażeń, poprosiła o zawieszenie go do domu. Następnego dnia jego stan pogorszył się na tyle, że matka wezwała karetkę oraz poprosiła o pomoc znajomą lekarzkę, która zdiagnozowała objawy krwotoku wewnętrznego. **W szpitalu na Solcu stwierdzono ogromne obrażenia wewnętrzne.** Jeden z lekarzy przekazał Barbarze Sadowskiej, że jej syn nie ma szans na przeżycie. Grzegorz Przymek zmarł 14 maja o 13.15.

## Po tragedii

Śmierć Przemyska była jedną z najgłośniejszych zbrodni aparatu bezpieczeństwa PRL i wstrząsnęła opinią publiczną. **Jego pogrzeb odbył się 19 maja 1983 r. Wzięło w nim udział kilkadziesiąt tysięcy ludzi.** Ceremonię na Cmentarzu Powązkowskim poprzedziła msza święta w kościele św. Stanisława Kostki, którą koncelebrował ks. Jerzy Popiełuszko. Widok lasu rąk unoszących się w geście solidarności podczas pogrzebu był jaskrawym symbolem rzeczywistych nastrojów oraz mobilizacji społecznej przeciwko władzy.

**Władze PRL wykorzystały fakt, że Grzegorz Przymek nie zmarł w dniu pobicia, ale dwa dni później i podjęły bezprecedensowe działania w celu ukrycia prawdziwych sprawców.** Postępowanie w sprawie śmierci jego ustalano na najwyższych szczeblach władzy, z udziałem samego Wojciecha Jaruzelskiego, pod komendą generałów Czesława Kiszczaka i Mirosława Milewskiego. Władze niemal natychmiast rozpoczęły akcję dezinformacyjną, która miała zmyć odpowiedzialność z milicjantów. **Manipulowano, wywierano naciski na postępowanie prokuratorskie, nękanie adwokatów ofiary.** W lipcu 1984 r. udało się im doprowadzić do uniewinnienia dwóch milicjantów z Jezuickiej, w tym dyżurnego komisariatu. Natomiast w ustawionym procesie, skazano dwóch sanitariuszy pogotowia ratunkowego, którzy przewozili Przemyska z komisariatu do szpitala.

W wywiadzie dla amerykańskiej telewizji ABC Barbara Sadowska, matka zakatowanego licealisty, powiedziała o groźbie, jaką usłyszała rok wcześniej w więzieniu na Rakowieckiej: *Was, Sadowska, nie możemy ruszyć, ale syna wam załatwimy.*

**Wymiar sprawiedliwości po 1989 r. okazał się w sprawie Przemyska rażąco nieskuteczny.** W sprawie skazano jedynie Arkadiusza Denkiewicza, który i tak uniknął więzienia ze względów zdrowotnych.

\*\*\*

Polecamy artykuły w portalu [www.przystanekhistoria.pl](http://www.przystanekhistoria.pl):

- Radosław Poboży, [To był maj osiemdziesiątego trzeciego...](#)
- Dobrosław Radziewicz, [Zbrodnia i kłamstwa](#)

W [portalu IPN Polskie Miesiące](#) znajdują Państwo [zdjęcia z pogrzebu Grzegorza Przemyska](#).

W maju 2018 r. ukazał się numer 5 „Biuletynu IPN” w którym znajdują Państwo artykuł pt. *Wielka manipulacja*. [Biuletyn do pobrania pod tym linkiem](#).

Zapraszamy do zapoznania się z dyskusją poświęconą książce Cezarego Łazarewicza „*Żeby nie było śladów. Sprawa Grzegorza Przemyska*”, dostępną na naszym kanale [IPNtvPL](#):

## PLIKI DO POBRANIA

[dr Grzegorz Majchrzak z Biura Badań Historycznych IPN o zabójstwie Grzegorza Przemyska \(mp3, 3.46 MB\) 12.05.2023 11:00](#)

[dr Grzegorz Majchrzak z Biura Badań Historycznych IPN o zabójstwie Grzegorza Przemyska \(wav, 62.3 MB\) 12.05.2023 11:00](#)